

Měřínský, Zdeněk

XVI. mikulovské sympozium

Archaeologia historica. 1987, vol. 12, iss. [1], pp. 419-420

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139717>

Access Date: 16. 10. 2024

Version: 20241016

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

koslovenských badatelů prezentovaly současný stav znalostí o skle a jeho výrobě od pravěku do novověku. Obsáhlý blok přednášek byl věnován raně středověkému a středověkému sklu. Výsledky studia raně středověkého skla a sklárství v Polsku se zabýval J. Olczak, sklu a sklárství Kijevské Rusi byl věnován příspěvek J. L. Ščapové. Současný stav a perspektivy studia skla a sklárství v raně středověkém Československu shrnula Z. Himmelová. Vývojem českého skla a sklárství v následujícím období se v obsáhlých referátech zabývali E. Černá (současný stav a perspektivy studia středověkého sklárství v Čechách od 13. do přelomu 15. a 16. stol.) a F. Frýda (typologie středověkého skla v Čechách v tomtéž období).

Z dalších referátů lze zmínit příspěvek E. Tabaczyňské, věnovaný studiu benátského hutnictví skla a dále referát J. Sawické, zabývající se problematikou importů skla; přehled stavu bádání o technologii starých skel v Polsku podala A. Girdwojń, o problematice konzervace skla hovořila B. Soldenhoffová.

ZDENKA HIMMELOVÁ

XVI. mikulovské sympozium

Ve dnech 23.—24. X. 1986 se v historickém sále mikulovského zámku konalo již XVI. mikulovské sympozium, tentokrát na téma „Vývoj obydlí, sídlišť a sídlištní struktury na jižní Moravě“. Větší část přednesených příspěvků se týkala právě období slovanského a středověku, a tudíž se o nich zmíníme podrobněji. V úvodním referátu nazvaném „Vývoj obydlí, sídlišť a sídlištní struktury na jižní Moravě v době slovanské“ načrtl doc. dr. B. Dostál, CSc., vývoj a změny v osídlení na jižní Moravě od 6. do 10. století, včetně výsledků studia jednotlivých sídlištních typů v celé oblasti, tzn. hradišť, vesnických sídlišť, pohřebišť a vlastního slovanského obydlí i dalších objektů, které tvořily součást slovanských osad. Dr. V. Nekuda, CSc., podal ve svém vystoupení přehled vývoje osídlení na Moravě v období feudalismu a současného stavu našich poznatků, charakterizoval jeho hlavní periody, všiml si procesu zánikání středověkých vesnic, možností dokumentace tohoto jevu a naznačil i úkoly dalšího výzkumu. Poslední z hlavních referátů přednesl doc. dr. V. Frolec, CSc., který zaměřil svoji pozornost na vesnická sídla a lidovou architekturu na jižní Moravě, zejména typy půdorysů osad, usedlostí a domu, jejich genezi a regionální diferenciaci.

Další koreferáty se již týkaly konkrétních příkladů a řešily dílčí problematiku. Dr. J. Unger, CSc. a dr. E. Kordiovský seznámili přítomné s vývojem osídlení na území břevlaského okresu od příchodu Slovanů v 6. století do roku 1980 a pokusili se stanovit na základě archeologických nálezů i písemných pramenů hustotu osídlení v rámci sídlištní struktury pro jednotlivé periody a odhadnout i počet obyvatel. Doc. dr. Z. Klanica, DrSc., informoval účastníky sympozia o vývoji sídlištní struktury v oblasti zázemí mikulčického ústředí, konkrétně výzkumů časněslovanské a velkomoravské osady v Mutěnicích a sídliště i pohřebišť z doby velkomoravské v Prušánkách (obě okr. Hodonín). Dr. Z. Měřínský zaměřil svoji pozornost na obecnější otázky problematiky vývoje osídlení jižní a jihozápadní Moravy v 10. až 1. polovině 16. století, metodické postupy, východiska a dosud dosažené výsledky i další perspektivy. Jednání I. sekce, v němž byly zahrnuty koreferáty týkající se středověku, se zúčastnili i dva zahraniční badatelé. Dr. S. Kłys hovořil o vývoji osídlení Vel-

kopolska a L. Petkovová, CSc., k problematice sídlištní struktury Bulharska v raném středověku. Středověkými komunikacemi na jižní Moravě se zabýval dr. R. Vermouzek a o rodu Sirotků na jižní Moravě referoval dr. M. Zemek, CSc. Otázky lokalizace Pulína se dotkli ve svých příspěvcích dr. L. Konečný a dr. Z. Charouz, přičemž diskuse ukázala, že nad tímto otazníkem v místopisu a dějinách jižní Moravy bude nutno dále bádát. Zajímavé bylo vystoupení dr. J. Tomase, zaměřené na některá fakta, související s genezí jihomoravských měst, konkrétně Znojma. Především upozornil na případy přenesení centra vůči starší postupně vyrůstající aglomeraci a naznačil řešení otázek kolem v pramenech se vyskytujících termínů vicus a újezd, přičemž odmítl ztotožnění vicu s místem trhu a domnívá se, že tyto termíny označují jednotlivé části většího celku — podhradí. Německému osídlení jižní Moravy se věnoval dr. A. Turek, o tzv. druhé kolonizaci 16. století informoval přítomné dr. F. Spurný, CSc., vývoj nejstarší slovanské sídlištní struktury jižní Moravy se pokusil na základě místních jmen sledovat dr. J. Skutil, CSc. a heuristické problémy studia vzniku osad po roce 1654 v západních Čechách nastínil dr. G. Hofmann.

Větší část proslovených dílčích příspěvků se již vyloženě týkala archeologické problematiky. Dr. B. Kavánová seznámila přítomné se stavebními typy sídlištních objektů na mikulčickém hradisku, dr. L. Belcredi informoval o výzkumu jedné z usedlostí na zaniklé středověké vsi Bystřec u Jedovnic (okr. Blansko), dr. P. Michna sledoval genetické vztahy zemnic 13. století nacházejících v městském prostředí, v nichž vidí doklad společenských a hospodářských změn tohoto období a hledá souvislosti s kolonizačními proudy a cizími etnickými elementy, a dr. R. Snášil podal novou koncepci počátků, vývoje a funkce velkomoravské aglomerace v oblasti Uherskohradištska. Dle nejnovějších výzkumů zde vzniká již v průběhu 8. století na ostrově sv. Jiří opevněné centrum, na němž se dnes nachází vlastní středověké jádro Uherského Hradiště. Sídlištní vývoj zde pokračoval i ve velkomoravském období a v okolí vznikají další opevněná předhradí a podhradí včetně rozsáhlé aglomerace v prostoru Starého Města, sakrální okrsek na sadské výšině i další sídla (Špitálky, Modrá, atd.).

Jednání celého sympozia, v jehož prvé sekci odeznělo 21 koreferátů a na němž bylo celkem přítomno 117 účastníků, proběhlo, jak ve svém závěrečném proslovu zdůraznil ředitel jedné z pořádajících institucí, Okresního archivu Břeclav se sídlem v Mikulově, dr. E. Kordiovský, v pracovním duchu, seznámilo přítomné s novými poznatky, naznačilo nové problémy a zdůraznilo řadu osobitých rysů vývoje osídlení jižní Moravy. Všechny příspěvky budou publikovány v dalším svazku sborníku Mikulovská sympozia.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

Archeologický seminář v Mokřinkách u Opavy

Terminologie a deskripce raněstředověké a středověké keramiky byla tématem pracovního semináře, který se konal ve dnech 13.—15. května 1986 v Mokřinkách u Opavy. Navázal po roční přestávce na jednání z r. 1984, zaměřené na keramiku období 11. až poloviny 13. století. Organizátorem byla v obou případech Expozitura Archeologického ústavu ČSAV v Opavě.

Zasedání zahájil dr. J. Pavelčík, CSc., vedoucí Expozitury AÚ v Opavě. Úvodní přednášku přednesl dr. Z. Měřínský z AÚ ČSAV v Brně. Ve svém příspěvku se věnoval problematice terminologie a vývoje numerických kódů